

Ruotu #62	Hautala
	Yppäri/Pyhäjoki

Sotilastorppa sijaitsi Pyhäjoella Yppärin kylän yhteismaalla rantatien varressa ja 12,5 km Pyhäjoen emäkirkolta. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#3	Pirkola Johan Johanss	Yppäri
#11	Gijskilä Erik Mårtenss	Yppäri
#8	Heickilä Michel Michelss	Yppäri
#23	Heickilä dito Michel	Yppäri
	Hautala torp brofongd (siltavouti) Kilponen	Yppäri

Vuoden 1752 katselmuksessa tupa oli jo vanhanlainen, mutta kelpasi vielä muutamaksi vuodeksi. Aitta oli kunnossa, navetta ja lato tuli kengittää ja korjata. Juomaveden sotilas sai läheisestä joesta. Peltomaata oli riittävästi. Aidat kaipasivat kunnostamista, ojat olivat kunnossa. Sotilaan käytössä ei ollut niittyjä, vaan ruotutalolliset antoivat hänelle valmista heinää.

Vuoden 1781 katselmuksessa tuvan multapenkit ja malkapuut tuli uusiksi ja seinät piti tiivistää. Aitan katto ja navetan lattia tuli kunnostaa. Sauna oli rakenteilla. Pellot olivat kunnossa, mutta aidat kaipasivat korjaamista. Heinäniittyjä oli riittävästi. Puutteen tuli korjata seuraavana syksynä kolmen riikintaalerin sakon uhalla lukuun ottamatta saunanrakennusta, jonka oli tarkoitus valmistua viimeistään vuonna 1783.

Vuoden 1791 katselmuksessa tupa oli juuri uusittu, mutta takka tuli muurata uudelleen siten, että takalle ja uunille tuli erilliset savupellit. Eteinen tuli saattaa valmiiksi ja hankki siihen puuttuvat ovi ja lukko. Ulkorakennukset olivat kunnossa, mutta rehulato oli tarkoitus siirtää parempaan paikkaan. Pellot ja niityt olivat kunnossa. Nyt todetut puutteen tuli korjata tulevana syksynä neljän riikintaalerin sakon uhalla.

Olof Christerss Trogenman**1734–1737**

Olof on syntynyt Savossa tai Karjalassa noin vuonna 1705. Hänet otettiin sotilaaksi vuonna 1727 Siikajoen komppanian numerolle #133, mistä siirrettiin tähän ruotuun vuonna 1734. Hän sai eron palveluksesta 8.7.1737, jolloin hänen todettiin olevan pienikokoinen.

Olof, vaimo **Brita**. Heidät on merkitty Jacob Jacolan taloon vuosina 1733–35.

Lars Trogenman**1738–1742**

Larsin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi 27.2.1738. Ilmeisesti hän osallistui Hattujen sotaan vuosina 1741–42. Hän meni 29.8.1742 ruotsalaisten joukko-osastojen mukana laivalla Ruotsiin sen jälkeen, kun Suomen armeija oli antautunut Helsingissä venäläisille 24.8.1742. Hän kuoli 12.11. 1742.

Lars Larss Trogenman, vihitty 28.10.1739 Pyhäjoki **Anna Henricsdr**. Lars maksoi vuonna 1739 kuulutusten yhteydessä charta sigillata -maksuna (leimavero) Pyhäjoen kirkolle 24 äyriä.¹

Lapsi:

Helena s.30.8.1740 Pyhäjoki.

Simon Trogenman

1743–1779

Simon on syntynyt Savossa noin vuonna 1725. Hän oli 167 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 15.6.1743. Ilmeisesti hän osallistui rykmentin Ruotsin-retkelle talvella 1743–44. Hän oli linnoitustöissä Helsingissä vuosina 1748–51; ainakin vuonna 1749 hän oli Siltavuoren linnoituksella ja Helsingin veistämöllä. Vuonna 1750 hän oli sairaana Malmilla. Hän osallistui Pommerin sotaan vuosina 1757–62, missä hän jäi preussilaisten vangiksi 12.4.1759 Penemünden linnoituksella. Hän vapautui itse vankeudesta ja pääsi Itävallan armeijaan ja sieltä edelleen takaisin rykmenttiin 6.5.1761. Hän sai eron täysin palvelleena 25.6.1779, jolloin hänelle ehdotettiin sotilaseläkettä. Hänelle myönnettiin 22.5.1781 sotilashuonerahastosta 2 riikintaalerin 39 killingin suuruinen eläke. Hän kuoli vuonna 1801.

Simon Larss Trogenman s. 6.1727, k. 18.10.1801 Pyhäjoki, vihitty 14.6.1747 Pyhäjoki leski **Maria Johansdr** s. 3.1712, k. 10.12.1787 Pyhäjoki. Marian 1. puoliso sotilas #60 **Pehr Larss Lustig** k. 1744 (katso). Simon lahjoitti 3 äyriä Sievin kirkon lasarettirahastoon poikansa Simonin ristiäisten yhteydessä 5.10.1776. Simonin ehtoollismerkinnät puuttuvat vuosilta 1757–62, eli Pommerin sodan ajalta. Simon ja Maria on merkitty itsellisiksi vuosina 1783–86 Kalajoen Pitkäsenkylällä. He palasivat 21.11.1786 itsellisiksi Pyhäjoen Yppäriin.

Lapsi Marian 1. aviosta Pehr Larss Lustigin kanssa:

Margeta s. 11.3.1736 Oulainen. Hän muutti Kalajoen suurpitäjään vuonna 1763, palasi vuonna 1765,

Simonin ja Marian Lapset:

Maria s. 6.3.1748 Pyhäjoki, vihitty 1. avioon 19.9.1773 Pyhäjoki **Fredrik Johanss Wenström** s. 1750, k. 14.12.1789 Pyhäjoki, vihitty 2. avioon 6.3.1791 Pyhäjoki **Henric Mattss Petäjämaa** s. 5.5.1757 Vihanti (vanh. **Möyckylä**, myöh. **Petäjämaa**, **Matts Henricss** s. 27.9.1722 ja **Brita Josephsdr**). Maria oli piikana ensin Pyhäjoen Helakoskessa ja hänet on merkitty palkollisiksi Pyhäjoella vuosina 1781–87. Maria ja Henric olivat isäntinä Pyhäjoella Yppäriin Petäjämaalla vuodesta 1791 lähtien.

Marian avioton lapsi:

Matts s. 17.2.1771 Pyhäjoki. Hän meni Kalajoelle vuonna 1783 ja palasi vuonna 1785,

Lapset 1. aviosta:

Anna s. 13.2.1774 Pyhäjoki, k. 20.8.1796 Pyhäjoki. Hän meni Kalajoelle, mistä palasi 30.1.1796,

Simon s. 1.8.1776 Pyhäjoki, vihitty 1.12.1799 Oulu **Anna Johanss Koskela**. Simon muutti Saloisiin 28.3.1795. Hän oli vihittäessä varamies,

Carin s. 30.1.1779 Pyhäjoki, k. 9.2.1790 Pyhäjoki,

Maria s. 2.5.1782 Pyhäjoki, k. 1.10.1783 Pyhäjoki,

Johan s. 29.7.1784 Pyhäjoki. Hän muutti 1.11.1800 Merijärvelle ja 28.11.1801 takaisin Pyhäjoelle,

Maria s. 15.4.1787 Pyhäjoki,

Lapset 2. aviosta:

Brita s. 13.4.1791 Pyhäjoki,

Walborg s. 14.5.1794 Pyhäjoki, k. 23.3.1795 Pyhäjoki,

Lisa s. 12.11.1750 Pyhäjoki, k. 7.4.1756 Pyhäjoki,

Britha s. 15.3.1753 Pyhäjoki, k. 25.9.1795 Kalajoki, puoliso sotilas #49 **Isaac Mattss Lillmarck** s. 1750, k. 10.4.1791 Kalajoki (katso),

Lisäksi perheessä aviottomat ottolapset:

Anders s. 18.12.1770 Pyhäjoki (äiti Marian tytär **Margeta Pehrsdr Lustig**),

Matts s. 17.2.1771 Kalajoki (isä **Påhl Sorvar?**).

Hendric Trogen

1780–1795

Hendric, ent. **Stenberg** (rekrytointirullassa nimi Carl Hendricss, tämän jälkeen nimenä pelkkä Hendric), syntynyt Tukholmassa noin vuonna 1755. Hän oli 165 cm pitkä. Hän oli ensin varamiehenä ja otettiin 12.1.1780 vakinaiseksi sotilaaksi. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan vuosina 1788–90 palvelen kesän 1788 saaristolaivastossa. Keväällä 1789 hän marssi komppanian mukana itärajalalle Joensuuhun ja osallistui kesän 1789 taisteluihin Savossa. Tammikuussa 1790 hän oli sairaalassa ja kesällä 1790 hän osallistui rykmentin sotatoimiin Savonlinnan seudulla. Hän sai eron palveluksesta 6.7.1795, jolloin hänellä todettiin olevan parantumaton sukupuolitauti.

Hendrich Nilss Trogen s. 11.1755 *Tukholma*, k. 10.11.1795 Pyhäjoki, vihitty 20.2.1785 Pyhäjoki **Lisa Erichsdr Marsfält** s. 12.2.1757 Pyhäjoki (s. 1767), k. 28.4.1826 Rautio (vanh. sotilas #116 **Marsfält Erich Samuelss** ja **Walborg Mattsdr**). Hendrich oli varamiehenä Ylisenojan Alatalossa Pyhäjoen Pirttikoskella vuodesta 1775. Hänet on merkitty ruotutorppaan vasta vuodesta 1784 lähtien. Lisa-leski oli itsellisenä Pyhäjoen Yppärissä ainakin vuosina 1802–16.

Sotilas Trogen oli Oulun kaupunginvälskäri Wichmanin hoidossa sukupuolitautiin takia 64 päivän ajan. Oulun maaherralle 8.5.1794 lähettämässään kirjeessä välskäri peräsi saataviaan kuninkaallisen lääkintäkollegiumin taksan (19 riikintaaleria 46 killinkiä 8 runstykkiä) mukaisesti Pyhäjoen kyläläisiltä.²

Lapset:

Anna s. 31.7.1781 Pyhäjoki (avioton lapsi, isäksi merkitty **Hendrich Trogen**), vihitty 25.6.1820 Kalajoki **Anders Erichss Rask** s. 26.11.1796 Kalajoki (vanh. sotilas #39 **Rask Eric Bertilss** s. 2.7.1760 *Ylivieska* (RK myös: s. 4.4.1760 ja s. 4.7.1760) ja **Anna Johansdr Rukhala** s. 5.4.1765 Kalajoki). Anna on merkitty palkolliseksi Haapavedellä vuosina 1798–1802. Hän meni Raahen 27.11.1802, palasi Pyhäjoelle vuonna 1806 ja muutti Kalajoelle 3.7.1818. Katso ruotu #39,

Annan aviottomat lapset:

Lisa s. 18.2.1802 Pyhäjoki,

Anna Stina s. 9.12.1804 Pyhäjoki,

Valborg s. 21.4.1785 Pyhäjoki (s. 1786), puoliso **Henric Michelss Tackunen** s. 17.9.1780 *Alavieska* (vanh. **Tackunen Michel Mathiass** s. 7.1.1740 ja **Walborg Ericssdr Berttula** s. 4.8.1736 *Sievi*). Valborg muutti Kalajoelle 23.3.1800 ja tuli Rautioon 28.9.1803. Hän oli piikana Raution Berttulassa vuosina 1803–05. Lapsi:

Mickel s. 10.12.1806 Rautio,

Lisa s. 6.11.1788 Pyhäjoki, k. 17.7.1789 Pyhäjoki,

Henrik s. 4.7.1791 Pyhäjoki. Hän meni Kalajoelle 12.10.1806, mutta palasi Pyhäjoelle vuonna 1809. Hänet kirjattiin nostomiehenä armeijaan Suomen sodan aikana kesällä 1808,

Hendrich on merkitty isäksi **Lisa Johansdr Karjaludon** aviottomalle lapselle:

Lisa s. 9.12.1782 Pyhäjoki.

Lars Gadd

1796–1804

Lars, ent. **Oja**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1772. Hän oli 173 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 15.3.1796. Hän oli ruodussa vielä vuonna 1802, mutta vuonna 1804 mainitaan jo uusi mies. Vai onko seuraava sotilas kuitenkin sama mies?

Lars Larss Gadd, ent. **Oja/Ojatalo** s.21.4.1772 Pyhäjoki (vanh. **Oja Lars Anders** ja **Lisa Larsdr**), vihitty 1.4.1793 Pyhäjoki leski **Maria Michelsdr Imbola** s.15.3.1749 Pyhäjoki (vanh. **Imbola Michel Olofss** ja **Margareta Henricsdr**). Lars on merkitty palkolliseksi Pyhäjoella ennen ryhtymistään sotilaaksi. Lars ja Maria on merkitty palkollisiksi Pyhäjoella vuosina 1795–1801. Merkinnän mukaan Lars oli vanha sotilas. Viimeinen ehtoollismerkintä ruotutorpassa tehty 30.11.1806, mutta heidät on merkitty torppaa taas vuosina 1810–16. Marian 1.puoliso sotilas #65 **Erich Mattss Järnbäck** s.11.2.1752 Pyhäjoki (katso #65).

Lars on mainittu appensa Mikko Ollinp Impolan, k.27.10.1795 Pyhäjoki, perukirjassa, missä perillisiksi on kirjattu vaimo Margareta Heikintr sekä lapset Olli k., Maria + puoliso sotilas Lauri Laurinp Oja, Margareta + puoliso talollinen Mikko Jaakonp Lukkarila, Anna + puoliso talollinen Jonas Tuomaanp Körölä, Brita + puoliso Isak Matinp Halunen ja Liisa + puoliso sotilas Elias Noppberg.³

Marian avioton lapsi (isän mainitaan olleen **Staffan Pehrss Pjetilä**):

Margeta s.1.9.1771 Pyhäjoki, vihitty 6.2.1802 Pyhäjoki salpietarirenki **Gustaf Gustafss Lustig** s.4.8.1764 Pyhäjoki. Margeta muutti 27.5.1792 Lohtajalle ja palasi 15.7.1800.

Margeta avioton lapsi:

Abraham s._.7.1797 Pyhäjoki,

Lapsi Marian 1.aviosta Erich Järnbäckin kanssa:

Lisa s.23.11.1780 Pyhäjoki, k.25.1.1808 Pyhäjoki.

Hänellä aviottomat lapset:

Johan s.27.3.1802 Pyhäjoki,

Maria s.3.4.1806 Pyhäjoki, k.pienenä,

Larsin ja Marian yhteinen lapsi:

Maria s.7.6.1793 Pyhäjoki (Ojatalo), k.21.12.1793.

Matts Gadd

1804–1809

Mattsin syntyperästä ja palveluksen aloittamisesta ei ole tietoa. Ensimmäisen kerran hänet on mainittu tässä vuonna 1804, jolloin hänen todettiin pitäneen vanhan mallista sotilasasua. Hän osallistui Suomen sotaan vuosina 1808–09 palvelen hutikuuhun 1809 asti. Hänellä jäi palkka (1 riikintaaleri 42 killinkiä) saamatta joulukuun 1808 ja helmikuun 1809 väliseltä ajalta. Hän antoi vuonna 1812 valtakirjansa kapteeni Fredric Castrénille palkkarästiensä nostamiseksi. Rästit päätettiin maksaa 20.8.1812 valtakirjan mukaisesti. Palkkarästiluetteloissa hänen mainitaan olleen korpraali.

Kirkonkirjoista ei löydy Matts Gaddia. Luultavasti Matts ja edellinen Lars Gadd ovat yksi ja sama henkilö, sillä Lars Gadd asui ruotutorpassa vielä Suomen sodan jälkeenkin, aina vuoteen 1816.

Viitteet

¹ Vaarnanen 2002, s.28

² OMA, Oulun lääninkanslian arkisto: Ea4:16, No19/saapunut 8.7.1794

³ OMA, Salon tuomiokunta: signum 159, sivu63/16.11.1795